

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:

Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

A mi kulturánk.

Makó, febr. 1.

Felkapott, divatos téma manapság kulturális előhaladottságunkról dicsekvések között beszélni. Épp olyan divatos egyik vagy másik kultúra-intézmény vezetőségéhez tartozni, jóllehet, nem igen jut alkalom a vezetéshez, de nem is igen törtet ez után senkisé. A mikor csak olyan kedvtelésből állanak az emberek azok közé, a kik igazán szeretnének és tudnának is dolgozni, de igen gyakran éppen ezek a „passziózők“ lesznek egy-egy ügy kerékkötőivé — akkor igazán nem lehet csodálkozni azon, ha a legtöbben rózsás színben látják kulturánkat.

Ezek a dicsekvők a felszínen usznak s még nem láttak bele abba a nagy mélységbe, melyet a tetszetős külszín, a szép zománc eltakar.

S éppen ezért ezeknek a meglepődötteknek, ezeknek a jóllakotaknak nagyon is nincsen igazuk.

A mi helyi kulturánk — nem az ország általános műveltségéről beszélünk — még nagyon is a cse-csemőkorban van. Még csak ezután fogja bontogatni szárnyait, miért hát akkor az a nagy elragadtatás, melyet a kultúra szónak pusztá említése okoz?

Vagy kultúra az, hogy valamennyi kultur-intézményünk (gimnáziumi segítőegyesület, színügygyámolító egyesület, munkás-gimnázium stb. stb.) mindenütt és mindenkor a legnagyobb részvételel-séggel találkozik szembe?

Vagy kultúra az, hogy az ürességtől tántogának azok az előadó termek, melyek a felnőttek oktatása végett nyíltak meg? Vagy Makón mindenki egyaránt szaturálva van a tudás minden nemével és fajaival?

Vagy kultúra az, hogy akkor, a midőn százával vannak még irni-olvasni nem tudó polgártársaink, az analfabéta — kurzusra csak 16 — 17 ember jelentkezik? Vagy már kifogyott és kialudt az emberekből a tudás és tanulás nemes vágya?

Vagy kultúra az, midőn a szülők igen nagy hányada kézzel-lábbal tiltakozik gyermekének iskolába járatása ellen s minden lehető eszközt megragad, hogy gyermekét az iskolától elszakítsa? Vagy kulturára vall az a hibás közfelfo-

gás, hogy a gazdasági iskola felesleges s csupán a szülők zaklatására jó? Vagy kultúra az, hogy leányos anyáink éppen nem szívesen látják leányaikat a kézimunka tanfolyamon, noha az unalmas téli napokon semmi okosabb foglalkozást vagy szórakozást nem tud neki találni?

Vagy — hogy más mezőkre is elkalandozzunk — kultúra az, midőn a szülők csak akkor viszik gyermeküket az orvoshoz, mikor az már haldoklik s akkor is csak azért, hogy a törvény büntetőkezelést maguktól eltávolítsák? Vagy kultúra az, midőn az orvosi tudomány mai fejlett és előrehaladott állapota dacára a kuruzslók, javasasszonyok és csonttrákó emberek szolgálatát első helyen a közegészségügyet? Ugyan felvilágosított, fiziológus látókörrrel bíró emberek-e azok, a kik még ma is a szélhámós kuruzslást istápolják butaságok melegágyában?

Vagy kultúra az, midőn minden valamirevaló, egészséges eszmét még csirájában megfojtanak azok, a kiknek kezébe kerül az áldozat?

Vagy kultúra az, ahol a vak hit még annyira fogva tartja a lelkeket, hogy azok a lelkekben támadó üröket, kételyeket meg sem próbálják a tudás, az értelem segítségével kitölteni és eloszlatni, hanem elegendő balzsamot nyujt a vak hit? Bár nem sajnáljuk a különböző felekezeteiktől tulzsufolt templomaikat, csak sajnáljuk azt a népet, mely olyan egyszemű vezetésre hajlik.

Vagy kultúra az, midőn a kulturáltabb emberek is a társadalmi széthúzás útjait egyengetik? Vagy azt hiszik, hogy ők már külön társadalmat képesek alkotni a társadalomban?

Több szomorú példát is idézhetnénk, a melyek csak tovább bizonyítanak, hogy bizony nagyon is gyenge lábón jár még ami kulturánk. S tovább is bizonyíthatnánk, hogy alaposan tévednek azok, a kik a kultúra gyors előrehaladását abban látják, hogy a rojtos gatyát lötyögő nadrág, a bornyuszájú inget keményre vasalt gallér és selymes nyakkendő váltotta fel. Sajnos, a kulturát nem a selyem viganó és brüsszeli fűző viselése, sem nem a briliáns fülbevaló hordása, hanem sokkal komolyabb és nagyszerűbb dolgok teremtik meg.

— il.

A makói piac rontása.

Zöldségtermelésünk veszedelme.

Kertészeink figyelmébe.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, február 1.

A makói piac legnagyobb élénksége a hagyma és zöldségkereskedelem. Természetesen onnan van ez, mert lakosságunk legnagyobb része ezen áruk termesztésével foglalkozik. E részben való kereskedelmünk nem szorítkozik éppen városunk falai közé, hanem az egész világ piacán keresett áru a makói hagyma és zöldség. Ezt a két cikket igazán világcikké tette a makói nép szorgalma, élelmesége és ügyessége.

Hogy azonban a világ minden piacán elsősorban keresik a makói hagymát és zöldséget, ez a körülmény abban leli magyarázatát, hogy szépségre, jóságára, élvezhetőségre nézve nincsen párja az egész világon Makó e két kerti veteményének, a hagymának s zöldségnek.

S mindezek mellett a hagymával és zöldséggel való kereskedelmünk szolidaritásáról is híres, méltán büszkéek lehetünk e termelvényeinkre s kertészeink szép jövedelmét szednek be ez áruik után.

Mikor így állunk, felette zavaró s bántó dolog, mert nagyon ártalmas is, hogy időnként ezt a két híres árukat — diszkreditálják, rossz hírbe keverik.

Néhányszor megesett már, hogy messze földekről, néha éppen külföldről is vásároltak össze némely kereskedőkink hagymaárut s az így szerzett portékát *mint makói hagymát adták tovább* a vevőknek. Ilyenkor következett aztán az be, hogy a jóhiszemű vevő alaposan kiábrándult a makói híres hagymából, mert éppen olyan közönségesnek, sőt hitványnak találta, mintha nem tudom melyik alkalmatlan talajból került volna hozzá. Hogy legtöbbször hitvány volt ez az áru, természetes, mert az ezt szállító kereskedők éppen azért vásárolták össze idegenből, mert hitvány volt az áru, de legalább — nagyon olcsó is. Olcsón szed-

ték össze s mint makói árut jó áron sózták a vevők nyakába.

Hogy az ilyen eljárás mennyit ront a makói hagyma hitelén, szinte kiszámíthatatlan. S amennyit e hitelen ront, épp annyira árt — kertészeinknek.

A mostani napokban éppen a másik árukkal, a zöldséggel vagyunk így:

Ma itt Makón jártak *konstantinápolyi és z'naimi kereskedők* s messze keleten termelt zöldséget kínáltak eladásra jó olcsó áron. A makói kereskedők egyrésze kötélnek állott. *Feltűnő olcsó árakon sok waggonra való zöldséget rendeltek a török kereskedőktől — Törökországból.*

Most aztán majd bezállítatják, átveszik ezeket az árukat itt Makón s innen mint makói zöldséget adják majd el a világ minden piacára. Mondanunk se kell azonban, hogy a milyen olcsó volt a vétel, olyan hitvány s mindenestre sokkal silányabb makói híres, jó és szép zöldségünké.

A török zöldségnek makói hagyma képében való továbbadásain nagy baj, de még talán nagyobb veszedelem az, a mi kereskedőink e külföldről való vételét követi.

Olcsó áron, 17—18—19 koronánként vásároltak össze ezt a zöldséget s tulon-tul elláttak vele magukat a vevőkereskedők. Most aztán az a céljuk a kereskedőknek, hogy minél többet nyerjenek rajta. Azon vannak hát, hogy a makói hagyma kiviteli árát minél magasabbra verjék, no meg még inkább, hogy ez által a konkurrens cégeket károsítsák.

A külföld most legfeljebb 24—27 koronát ad a zöldségért. A törököktől vásárolt árukat szívesen szállítják is ennyiért, s még jól is kijönnek. A kik azonban a törököktől nem vetek, nem szállíthatnak,

Italmérők és kereskedők figyelmébe!!

▲ Legjobb törköly-, seprő-, szilva- és barack pálinkák-, rum- és thea-rumok-, valamint liquörök. Továbbá a legmegbízhatóbb UJ- és Ó-BOROK. o o o
▲ Elsőrendű legjobb eredeti kőbányai és gyári töltésű világos és maláta sörök.

▲ A legolcsóbb bevásárlási telep

▲ Iritz Sámuelözv. cégnél

▲ M a k ó n. ▲

Makói Uránia-színház.

Pénteken

délután 4 órakor

ifjúsági előadás a gimnázium és a polgári leányiskola számára.

Este 8 órakor

ugyancsak színre kerül:

Skócia,

a budapesti tudományos színház - 500-szor egymásután adatott, több mint 200 képpel illusztrált darabja.

Ezenkívül rendkívül fényes műsor!

10 új mozgófénykép.

Aki

italmérésü üzletet

esetleg

házával együtt

szándékozik eladni, tudassa címét a kiadóhivatalban.

Figyelem! A „Menyasszony“-hoz címzett a rőfös- és divatáru üzletbe o

a „Makói Ujság“ bérházában, a püspökkerttel szemben megérkeztek az őszi- és téli ujdonságok,

amelyek rendkívül olcsó árért lesznek a tisztelt vevőközönségnek rendelkezésére boesájva, így mindenkinek saját érdeke a „Menyasszony“ üzletét felkeresni és meggyőződni, hogy szépet, jót olcsóért csakis ottan lehet vásárolni, u. m.

Valódi angol szövet 140 ctm. széles ezélett 3 frt., most 1 frt. 60 kr. Legujabb tiszta gyapju kosztüm-szövet 140 ctm. széles ezélett 3-50 frt., most 1-90 frt.

Legfinomabb lüster 140 ctm. széles ezélett 3-50 frt., most 2 frt.

Gyapju posztó, legjobb minőség, ezélett 2-20 frt., most 1-20 frt.

Czibelin posztó, ezélett 1-20 frt., most 60 kr.

Legujabb és legfinomabb francia parket, ezélett 60 kr., most 38 kr.

Legujabb flanel parket, jó mosó, ezélett 50 kr., most 37 kr.

12/4 Berliner kendő, ezélett 4-50 frt., most 3 frt.

Kelengye-vászon, ezélett 8-50 frt., most 6 frt. 1 vég.

Czérna-vászon, ezélett 65 kr., most 36 kr. mtr.

Czérna-kanavász, ezélett 9-50 frt., most 6-50 1 vég.

Czérna-zephier, ezélett 8 frt., most 5-50 1 vég.

Továbbá ágyterítők, függönyök, szőnyegek, kartonok, festők, selyemkendők és minden e szakmába vágó cikkek mesés olcsóért kaphatók.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar

a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Szabad kézből eladó egy cseréptetejü

ház,

a Luther-utca 50. uj szám alatt.

Értekezhetni ugyanott, Bihari Mihály tulajdonossal.

Magánosok érdekében!!

Legfinomabb, valódi

törköly, kék szilva, barack és seprő-

pálinkák, legjobb borok és kőbányai sörök

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Eladó ház.

Mészáros Ferenc és gyermekei tulajdonát képező Ardic utcai Kelemenhid 78. sz. sarokház, mely bármiféle üzlet céljaira is megfelelő, örökáron szabadkézből eladó.

Ugyanott többféle butor is van eladó.

got. A híres Panterrenek nem egy aforizmája eszébe jutott erről a tárgyról, míg gyheves karmozaulatokkal mint egy örült, tova haladt a Marina homályában, ott, hol az ujolsó helásházikok állanak.

A nehéz napi munka fáradsága, a nehézségek, melyek lépésről-lépésre elébe tolultak, a düh a doldogtalan főveg miatt, mely nem akart békén maradni s tolakodóan minden lépésre jelentette jelenlétét zöreijével s hspőjéhez való verődésével ésmindeszél karöltve az aggodallom, a rémület, melyet mindeo srny egy olyan ember idegeit, ki a legkopárabb szintér csöndjében és elhagyatottágában szemtől szsmbe állott a saját gonásztevő énjével.

Kimondhatatlan undorral telve utóvégre mindennel felhagyva kész lett volna földre vetni m gát nz uton hogy többé ne mozduljon, ha egy kis sikátorból kibukkanva hirtelen a tengerparton, a messze nyuló, nyílt, elhagyatott tengerparton nem találta volna magát. Előtte nyult el az erősen hányatott tenger, tombolva, hömpölyögtek a hullámok feléje, nagy nehezen egymászták a lejtős partot, hogy a homokban szétfolynak, a szétpattanó szappanbuborékok pattogó zajaival.

Balkézre lángolt Nápoly ezer meg ezer lámpafényének pompájában, melyeknek visszfénye halványan medvilágította fölötte az égboltot . . . köröskörül azonban sötét, füledt éj, egyetlen csillagocska sem a szemhatáron, semmi lehellet a légben, olyan éj, mely egyenesen gonosztettekre van teremtve.

Tiz lépésre odább előtte egy kis fekete darázsok előhegy magaslott fel, kovand tömbökkel tele szórva.

— Milyen boldogok ezek a koldusok! — ismételte harmad izben, gépiesen, akaratlanul működni hagyván hangszálait, miközben alkalmas mélyedési keresett, hogy Don Cirillo utolsó maradványát bele süllyesse.

Hosszabb hasztalan szertebyongás után leült egy horzskőhalmazra, melynek hasadékaiból sovány fűcsomók törtek elő. Ólomnehéz fáradságot érzett a lábában. Messze ut, nehéz nap volt ez . . . de a diadal az övé maradt.

És ha elgondolja, hogy ez a sugallat álmában jött neki! Don Cirillóuak tehát mégis igaza volt, hogy hitt az álmonban. Ha nem szégyelt volna engedményt tenni a kinevetett babonának, azt hitte volna, hogy az ő barátja maga sugalta neki álmában az eszmét hogy a a Faldáda menjen.

Nem ígérte meg a barát egy napon, hogy megmenti a lelkét és testét? A holtak boszuszomjasak és ha Cirillo az ő tulvilágából egy lelket az üdv révébe vontathat, miért ne tenné meg? Hiszen ő, a barát, sem volt bün nélkül és nagyon is sokat kellett neki megbocsátani!

Az Istenért, mit is tudunk mi szegény ördögök itt a tulvilág ügyeiről? Nem volt-e alkalmas minden, ami vele és körülötte történt, majdnem erőnek erejével felerőszakolni neki a hitet a szeliden megbocsátó gondviselésben, a csodás tervszerűségben mindabban amit mi véletlennek nevezünk?

Az alatt álló nap sugárban sziklatömbök és bokrok hosszú esti árnyat vetettek a kiéget talajra. Tulságosan fényeltelítve, majdnem fehéren nyult el a szem-

FIGYELEM!

2000 darab legújabb felvételű hanglemezzel, 100 darab legújabb éneklő gép és éneklő gép alkatrészek és tűk eredeti gyári árban lesznek elárulva míg a készlet tart
Glück Samu gépraktárában.

Ujdonság!

Előre és hátra varró eredeti karikahajós varrógépek, Minerva egy tengelyes, súlyosztós karikahajós varrógépek, Central-Bobbin és Singer rendszerű csolnakos varrógépek, varrógépekhez való mindennemű alkatrészeket eredeti gyári árakban szállít Glück Samu gépraktára Makó.

Legujabb!

Lábbalhajtós morzsolókat, kuphengeres répvágókat, szecskavágókat, ujonnan hitelesített mérlegeket, mosó- és mángorló gépeket, mélyen leszállított árban és kedvező részletfizetés mellett szállít Glück Samu gépraktára Makó, Szegedi-utca.

Ibolya krém, a legjobb hatású arc- és kézfinomító szerek. Egyedül kaphatók:

SÁNDOR ZSIGMOND

»Az Isteni gondviselés«-hez címzet gyógyszertárában.

MAKÓN, Szegedi-utca.

Ára: Ibolya-krém 1 korona. Nagy raktár mindennemű engedélyezett különlegességekben, kútszerek, gumicikkek, kozmetika- és illatszerekben. 205

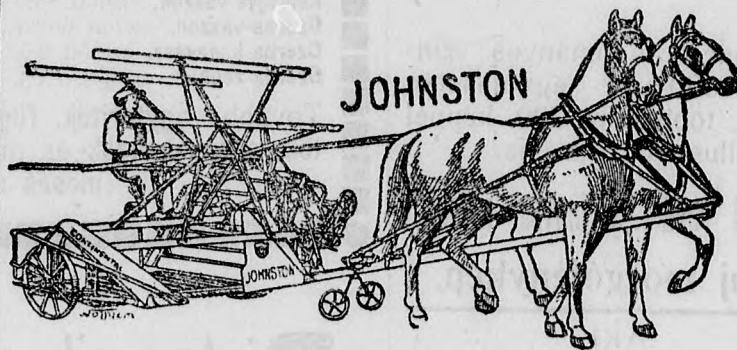
A makói és környékbeli gazdák többszöri ismételt óhajának tettünk eleget, amidőn Makón, a Kálvária-utcában (az új kórházzal szemben) gazdasági gépraktárt létesítettünk. Ezen raktár vezetésével

LIPTÁK BÉLA

urat biztuk meg, aki minden erejével azon lesz, hogy a n. é. gazdaközönség eddig élvezett bizalmát továbbra is fentartsa. Említett raktárunkban állandóan készletben lesznek:

A hirneves „Bächer“-féle egy és többvonó ekék és talajművelő eszközök.

A világhírű „Melichar“-féle „Unicum Drill“ sorvetőgép. Az „Imperator“ műtrágyát is sorbavetőgép. Továbbá a hazai viszonyoknak a legtökéletesebben megfelelő „Johnston“ kévekötdaratógép, fűkaszálgereblye és elsőrendű manillaszineg.

Érdekldőknek mindenkor helyszínen - vételkötetelzettség nélkül - felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc

Budapest, VI. Nagymező-utca 68.

Magyarországi vezérképviselő: Szűcs Zsigmond.

határ . . . És ő még egyre keresett, kutatott valami földhasadékot, valami lyukat a vulkáni talajban. De az amit keresett, nem volt lehető és talán ázni egyet arra mégis nagyon nyílt volt a vidék; észrevehették volna őt. A nyílt mennybolt a feje fölött szintén rémitette.

Végre talált egy poshadt esővízzel telt árkot, melyet alkalmasnak látott az ő céljaira. Lekuporodott a szélén . . . de végre még semtette meg. Roppant árnyékát, melyet a lenyugvó nap a kopár síkságra vetett nagyon szeszélyes tanúnak tartotta.

Mikor aztán megint felállott, olyan óriási magasfelhőni rémlett önmaga előtt, hogy majdnem attól félt hogy fejével a mennyboltba ütközik.

Utóvégre meg a legjobbnak tartotta, ha haza megy s az elzárt szoba magányában parányokra metéli a kiállhatatlan erelyét.

Visszatért tehát az országuttra, az őrház mellett elvívó ösvényen a pályaházhoz s a vonat megérkeztekor egy harmadosztályú kocsiba ugrott, örülve, hogy egyszerű derék földművelőkkel utazhat, kik vele legott körülményes beszélgetésbe bocsátkoztak vadászatról, kutyákról, szalonkákrol és fürjekről.

Ez egyszerű emberekkel társalogni, feledte a bárót, tetszelget magának a feltevésben, hogy ő egy derék vadászember, minden más gyilkosság nélkül a lelken, mint számtalan nyulak és vadszárnyasok; egyszerű jó fickó, kinek forgalma a földi boldogságról nem terjednek el egy pohár boron és egy jó pipa dohányon.

Nápolyba érve, az esti szürkületben a külvárosok felé irányzta lépteit azzal a szándékkal, hogy valamely félreeső helyen a tengerparthoz férközik.

Ütközben többször megállott, erős kísértésnek kitéve, hogy vadásztáskáját tartalmával együtt ama számos kifutó csatornák valamelyikébe ejtse, melyek e népnyedeket keresztül-kasul átszeldelik, De ezt sem merte a gyermekektől való félelemből, kik ott hemzsegtek mint a kacsák a pocsolyákban s kik a bünjelet bizonyosan kihalszták volna.

A barát körül már a legenda egy neme szövődött. Kétszeresen óvatossá kellett tehát lenni, nehogy a büntény nyomára vezesse az embereket, És pedig annál is inkább, mert e legenda jó része épen a kalapra vonatkozott, amely itt szóban forgott.

A barát egy ternóval fizette meg az árát a kalaposnak, az egész város beszélt erről, az összes lapok fejtegetésekbe bocsátkoztak róla: „A Vezuvhoz“, korcsmáros egy zsákba a Faldába vitte, azután egy vadásznak engedte át. . . .

A Falda vendégei közt most valószínűleg épen a kalap képezte a beszéd tárgyát . . . A legnagyobb óvatosság volt tehát kívánatos, nehogy erre az olyan szívós életterejű nemez-rongyra vonja a közfigyelmét. Valóban úgy látszott, mintha a barát lelke vergődne benne a holló szárnyvonaglásaival haláltusájában. Még a tengerpart fővényében sem merte volna elásni, mert azt is felturkálják a fattyuk kagylókat és tengeri csigákat keresve.

Elégetésre sem lehetett gondolni. Hogy is gyujthattott volna tüzet az országút közepén! Ördög és pokol. Valóban könnyebb volt a pátort mint a kalapot lerázni a nyakáról.

A báró belátta, hogy az anyag szétrombolhatlan mig egy emberéletet kifujhatunk mint egy gyertyalán-